

جمهوری اسلامی ایران

سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی

گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان خراسان رضوی سال ۱۳۹۵

انشارات سوره

عنوان و نام پدیدآور	گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان خراسان رضوی سال ۱۳۹۵ / تهیه کننده سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی.
مشخصات نشر	تهران : دبیزش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۵۰ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	978-600-98416-3-9
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
موضوع	خراسان رضوی -- اوضاع اقتصادی -- آمار
موضوع	Khorasan Razavi (Iran : Province) -- Economic conditions -- Statistics
موضوع	خراسان رضوی -- اوضاع اجتماعی -- آمار
موضوع	Khorasan Razavi (Iran : Province) -- Social conditions -- Statistics
موضوع	خراسان رضوی -- زندگی فرهنگی -- آمار
موضوع	Khorasan Razavi (Iran : Province) -- Intellectual life -- Statistics
شناسه افزوده	خراسان رضوی و برنامه ریزی استان خراسان رضوی
رده بندی کنگره	HC ۲۷/۶ کی ۱۶
رده بندی دیویی	۳۰/۹۵۵۶۴
شماره کتابشناسی ملی	۴۹۸۸۷۶۱

ISBN: 978-600-98416-3-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۴۱۶-۳-۹

انتشارات دبیزش

عنوان: گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان خراسان رضوی سال ۱۳۹۵
تهیه کننده: سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی
ناشر: دبیزش
صفحه آرایی و طراحی جلد: صابرگرافیک
نوبت چاپ: چاپ اول: ۱۳۹۶
شمارگان: ۳۰۰ نسخه
همه حقوق برای سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی محفوظ است.

نشانی: مشهد- بلوار وکیل آباد- نبش اقبال لاهوری- سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی.
تلفن: ۰۵۱۳۳۵۰۲۲۳۷۹-۸۲ دورنگار: ۰۵۱۳۵۰۱۸۶۰۶ کد پستی: ۹۱۷۹۶۶۶۹۵۳
وبگاه: bamameh.mpo-kh.ir

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

پیشگفتار

اولین گام در هر تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی، شناخت دقیق موقعیت وضعیت فعلی است. در واقع برنامه‌ریزی برای دستیابی به توسعه پایدار، مستلزم شناخت کامل از شرایط موجود استان در بخش‌های مختلف است تا با تجزیه و تحلیل شرایط موجود بتوان به نقاط قوت و ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای توسعه در چارچوب عوامل درونی و بیرونی پی برد. بنابراین آمار و اطلاعات دقیق و به‌نگام یکی از عوامل مؤثر و ضروری برای برنامه‌ریزی، ارزیابی عملکردها و تصمیم‌گیری در سطح مختلف مدیریت بوده و سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و کارشناسان برای تدوین راه‌بردها، سیاست‌گذاری و تعیین خط‌مشی و برنامه‌ریزی به آن نیاز دارند. کتاب گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از جمله مطالعاتی محسوب می‌شود که می‌تواند مبنای بسیاری از پژوهش‌ها و مطالعات قرار گیرد و قابل بهره‌برداری توسط پژوهشگران و دانشگاهیان می‌باشد. به همین خاطر در چارچوب تکالیف و اهداف سازمانی، معاونت هماهنگی برنامه و بودجه این سازمان همه ساله اقدام به تهیه گزارش مذکور می‌نماید تا در کنار سایر مطالعات و پژوهش‌های انجام شده بتواند گامی مؤثر در بستر حرکت به سوی توسعه استان بردارد.

کتاب گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۵ شامل سه بخش می‌باشد. بخش اول آشنایی با موقعیت طبیعی، تاریخی و جغرافیایی استان، بخش دوم امور فرابخشی از جمله وضعیت استان از نظر جمعیت، نیروی انسانی و بازار کار، حساب تولید و رشد اقتصادی، بودجه و درآمدهای عمومی، نهادهای مالی و پولی، تجارت خارجی، هزینه و درآمد و شاخص قیمت کالاها و خدمات خانوارهای استان ارائه گردیده است و در بخش سوم به بررسی وضعیت بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به تفکیک امور مختلف از جمله امور اجتماعی، فرهنگی و ورزشی، زیربنایی و امور تولیدی پرداخته شده است. همچنین لوح فشرده گزارش مذکور پیوست گردیده و فایل الکترونیکی کتاب مذکور از طریق پورتال معاونت هماهنگی برنامه و بودجه سازمان به آدرس الکترونیکی [Http://barnameh.mpo-khr.ir](http://barnameh.mpo-khr.ir) قابل دسترسی می‌باشد.

امید است این مجموعه به عنوان ابزاری جهت نیل به توسعه پایدار مورد استفاده مدیران و برنامه‌ریزان و پژوهشگران قرار گیرد. در خاتمه از تلاش و همکاری استانداری خراسان رضوی، کلیه دستگاه‌های اجرایی استان، شرکت‌های دولتی و خصوصی، مدیریت محترم کمیسیون هماهنگی بانک‌های استان و کلیه همکاران محترم به ویژه جناب آقای احمد نجاری مقدم مدیر محترم مرکز آموزش و پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان و جناب آقای حسن پرونده معاون محترم هماهنگی برنامه و بودجه سازمان و سرکار خانم‌ها فخرالسادات موسوی و مهناز عین افشار که در تهیه و تدوین کتاب ما را یاری رساندند کمال تشکر و قدردانی دارم.

رضا جمشیدی

رئیس سازمان

فهرست مطالب

بخش اول: آشنایی با موقعیت طبیعی، تاریخی و جغرافیایی استان..... ۱۷

- ۱-۱- پیشینه تاریخی و فرهنگی..... ۱۹
- ۲-۱- موقعیت جغرافیایی (ملی - منطقه‌ای)..... ۱۹
- ۳- تقسیمات کشوری..... ۲۰
- ۱-۱- نادر واری، اراض طبیعی..... ۲۰
- ۱-۵- ویژگی های اقلیم..... ۲۳
- ۱-۶- مناطق محروم و کم توسعه یافته در امور حمایتی..... ۲۴

بخش دوم: تحلیل حوزه‌های سوابقی استان..... ۲۷

- ۱-۲- جمعیت..... ۲۹
- تحولات جمعیت استان..... ۳۱
- وقایع حیاتی چهارگانه..... ۳۳
- ۲-۲- اشتغال و بیکاری..... ۳۴
- ۳-۲- رشد اقتصادی..... ۳۶
- ۳-۴- تجارت خارجی (صادرات و واردات)..... ۴۱
- ۲-۵- بودجه و درآمدهای عمومی استانی..... ۴۷
- بودجه..... ۴۷
- درآمدهای عمومی استان..... ۵۰
- ۲-۶- نهادهای مالی و پولی استان..... ۵۱
- بورس..... ۵۱
- بانک..... ۵۱
- ۲-۷- هزینه و درآمد خانوارهای استان (خریب جینی)..... ۵۷
- ۲-۸- شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارها (نرخ تورم)..... ۶۳

بخش سوم: حوزه‌های بخشی استان..... ۶۷

- ۱-۳- امور اجتماعی..... ۶۹
- ۳-۱-۱- بهداشت و درمان..... ۶۹
- ۳-۱-۲- رفاه و تامین اجتماعی..... ۷۲
- بهزیستی..... ۷۲
- بیمه سلامت..... ۷۶

۷۸	- تأمین اجتماعی
۸۰	- کمیته امداد امام خمینی (ره)
۸۳	۳-۱-۳- آموزش و پرورش
۸۹	۳-۲- امور فرهنگی و ورزشی
۸۹	۳-۲-۱- فرهنگ و هنر
۹۳	۳-۲-۲- میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۹۶	۳-۲-۳- ورزش و جوانان
۹۹	۳-۳- امور زیر بنایی
۹۹	۳-۳-۱- شبکه راه‌ها
۹۹	- راه‌های اصلی و فرعی
۱۰۲	- راه‌های روستایی
۱۰۳	- راه‌های ریلی
۱۰۴	۳-۳-۱- حمل و نقل
۱۰۷	- حمل و نقل بین‌المللی
۱۰۷	- حمل و نقل ریلی
۱۰۷	- حمل و نقل هوایی
۱۰۹	۳-۳-۳- انرژی
۱۰۹	- برق
۱۱۳	- گاز
۱۱۸	۳-۴- ارتباطات
۱۲۰	۳-۵- عمران شهری و روستایی
۱۲۰	- آب و فاضلاب شهری
۱۲۳	- آب و فاضلاب روستایی
۱۲۶	- ساماندهی کالبدی روستایی
۱۲۸	۳-۴- امور تولیدی
۱۲۸	۳-۴-۱- منابع آب
۱۳۲	۳-۴-۲- کشاورزی و منابع طبیعی
۱۳۲	- کشاورزی
۱۳۶	- دامداری
۱۴۰	- منابع طبیعی
۱۴۳	۳-۴-۲- محیط زیست
۱۴۵	۳-۴-۴- صنعت و معادن
	۳-۴-۵- تحلیل کلی وضعیت نظام اداری استان در سال ۹۵ (دستگاه‌های
۱۴۸	دارای بودجه استانی)